

Vaste grond onder de voeten

Boeren maken doorlopend keuzes: in de herfst of in het voorjaar ploegen, of helemaal niet. Lichte tractoren of zware. Of vaste rijpaden dankzij de satellietbesturing. Een interessante vraag vanuit de economie is of de overheid zich met die keuzes moet bemoeien. Zeker nu de overheid tracht wat kleiner te worden en binnen het ministerie van EL&I het macro-economische perspectief aan belang heeft gewonnen.

Vanuit dat perspectief is de eerste vraag: faalt de markt? Ja, als het gaat om onderzoek: een individuele boer gaat geen duur onderzoek aanbesteden naar de voor- en nadelen van niet-ploegen, en zeker niet als daarna het resultaat voor iedereen beschikbaar is. Gezamenlijk optrekken via de overheid, al of niet (mede)gefinancierd uit een productschapsheffing kan dit marktfalen oplossen.

De markt faalt ook als de boer in zijn keuzes belangrijke voor- en nadelen voor anderen buiten beschouwing laat, omdat hij alleen op zijn eigen belang let. Zoals de effecten op klimaat. Het is dan overigens beter vanuit de overheid te sturen op dat klimaataspect (bijvoorbeeld een belasting op CO₂-uitstoot) dan de techniek voor te schrijven – dat is vaak slecht voor de innovatie.

Naast deze klassieke vraag van marktfalen vraag ik me af of de besluitvorming van de boer ook faalt vanwege gebrek aan infor-

matie. In de jaarrekening die de boer van zijn accountant krijgt is het slecht gesteld met het aspect grond. Tractoren en gebouwen worden afgeschreven, onderhoudskosten worden bijgehouden. Als er groot onderhoud plaats vindt gaat soms de waarde weer omhoog. Het effect van al zijn keuzes ziet de boer terug in zijn winstberekening.

Zo niet voor grond. Het is vaak het grootste bezit van een boerenbedrijf, maar het staat op de balans voor het bedrag waarvoor het dertig jaar geleden is aangekocht. In het achterhoofd is er dan de marktwaarde, die soms beïnvloed wordt door aankopen in het gebied door projectontwikkelaars of de overheid.

Zou het niet interessant zijn om de landbouwkundige waarde van de grond veel beter te kwantificeren? En regelmatig te zien hoe die waarde is toegenomen door over te schakelen naar vaste rijpaden of niet-kerende grondbewerking, of is afgenomen door het gebruik van zware machines onder natte omstandigheden? Zodat de kostprijs van de suikerbieten hoger was dan je nu wordt voorgespiegeld? Zulke informatie zou de boer vaste grond onder zijn voeten geven in zijn keuzes. Door de toenemende kennis en steeds slimmer meten met sensortechnieken en ICT, denk ik dat het de komende vijftien jaar mogelijk wordt de landbouwkundige

waarde van een individueel perceel veel beter vast te stellen dan nu het geval is. Dan zullen ook de effecten van keuzes op die waarde inzichtelijk te maken zijn. Waardoor de keuzes voor de beste strategie van bodembeheer vanzelf anders zullen uitvallen, zo vermoed ik.

Krijn Poppe

Krijn Poppe werkt bij Wageningen UR en is Chief Science Officer bij EL&I. Reageren kunt u via [e krijn.poppe@wur.nl](mailto:krijn.poppe@wur.nl)

syscolumn